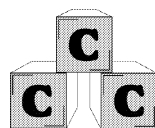

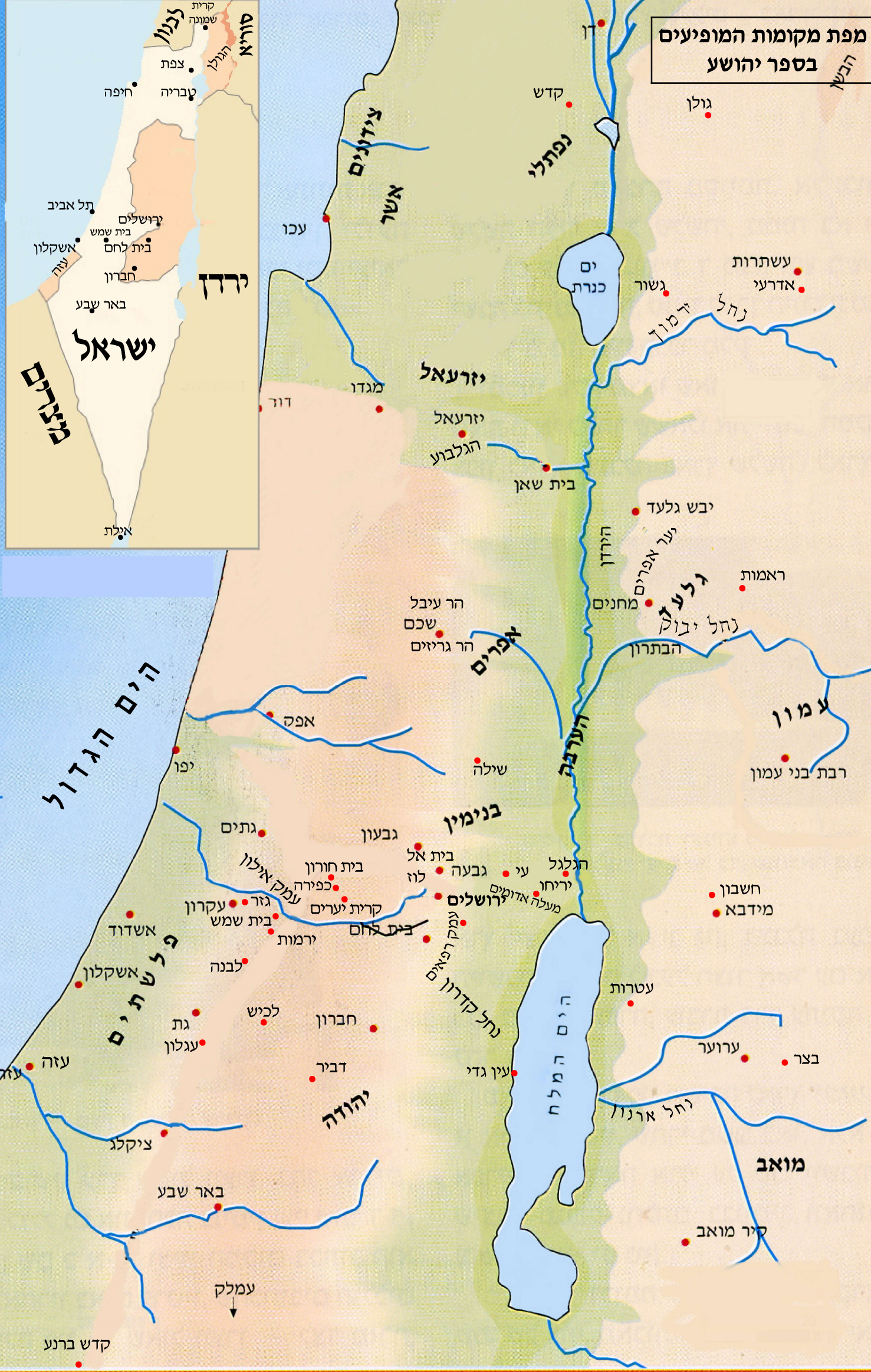
ספר
יהושע

CONCEPT CENTERED CURRICULUM

**מפת מקומות המופיעים
בספר יהושע**

הבשן

גולן

קדש

עשתרות
אדרעי

יזרעאל

יזרעאל
הגלבע

בית שאן

יבש גלעד

ראמות

הר עיבל
שכם
הר גריזים

אפרים

גלעדי
נחל יבוק
מחניים

עמון

רבת בני עמון

בנימין

גבעון

בית אל
גבעה
לוז

יריחו
מעלה אדומים

ירושלים

עמק רפאים

חשבון
מידבא

פלשתים

אשדוד

אשקלון

לבנה

חברון

דביר

יהודה

עטרות

ערוער

בצר

נחל ארנון

מואב

קיר מואב

עמלק

קדש ברנע

ספר יהושע – פרק א

סיכום הפרק

1. ה' מצוה ליהושע לעבור עם העם את הירדן לתוך ארץ כנען
2. ה' מבטיח ליהושע שיהיה עמו כמו שהיה עם משה, רק שיזהר ללמוד ולשמור את התורה
3. יהושע מצוה לשוטרי העם לצוות לעם להכין צידה כי בעוד שלשת ימים יעברו את הירדן
4. יהושע מזכיר לשבט ראובן, גד וחצי שבט מנשה שנתן להם את ארץ עבר הירדן על תנאי (condition) שהם יעברו ראשונים למלחמת ירושת הארץ
5. השבטים האלו מבטיחים שכן יעשו, וישמעו ליהושע כמו ששמעו אל משה, ומי שימרד ימות

דברי הנביא

<p>ח לא־יִמוּשׁ leave סֵפֶר הַתּוֹרָה הִזָּה מִפִּיךָ וְהִגִּיתָ study בו יוֹמָם וְלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמָר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל־הַכְּתוּב בּוֹ כִּי־אֲזַ תִּצְלִיחַ אֶת־דְּרָכֶךָ וְאֲזַ תִּשְׁפִּיל:</p>	<p>ז רַק חֲזַק וְאַמֶּץ be courageous מְאֹד לְשָׁמֵר לַעֲשׂוֹת כְּכֹל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוְּךָ מֹשֶׁה עֲבָדִי אֶל־תִּסּוּר מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמֹאל לְמַעַן תִּשְׁפִּיל בְּכֹל אֲשֶׁר תִּלְדָּ:</p>
---	---

דברי חז"ל

ז - רק חזק ואמץ: ארבעה צריכין חזוק ואלו הן: תורה, ומעשים טובים, תפילה ודרך ארץ (אם אומן הוא - לאומנתו, אם סוחר הוא - לסחורתו, אם איש מלחמה הוא - למלחמתו - רש"י שם). תורה ומעשים טובים מניין? שנאמר רק חזק ואמץ מאד לשמר ולעשות ככל התורה. חזק - בתורה, ואמץ - במעשים טובים. (ברכות דף לב:)

(וגם עיי' רש"י על פסוק ו ועל פסוק ט. שצריך חזוק בדרך ארץ לענין היותו מנהיג, וחזוק בדרך ארץ למלחמה)

ח - כי אז תצליח: דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים: כל העוסק בתורה נכסיו מצליחין לו. כתוב בתורה, דכתיב (דברים כט) ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אותם למען תשכילו את כל אשר תעשון; שנוי בנביאים, דכתיב לא ימוש ספר התורה הזה מפיד והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל; משולש בכתובים, דכתיב (תהלים א) כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה... וכל אשר יעשה יצליח. (עבודה זרה דף יט:)

ספר יהושע – פרק ב

סיכום הפרק

1. יהושע שולח מרגלים ליריחו, ולנים בבית רחב
2. מלך יריחו שולח לרחב להוציא את האנשים, והיא מחביאה אותם על הגג
3. רחב אומרת למלך שהם כבר יצאו מהעיר והוא שולח אנשים אחריהם לתופסם
4. רחב מספרת למרגלים על ששמעו כל אנשי הארץ הניסים שעשה ה' במצרים ובמדבר, מפחדים מכח ה' ויודעים שה' נתן להם את הארץ
5. רחב מבקשת מהמרגלים שישבעו לה שיצילו את משפחתה כשיכבשו את יריחו
6. המרגלים מבטיחים לה שאם תקשור חוט אדום בחלון הבית יצילו כל מי שבבית
7. רחב מורידה את המרגלים דרך החלון ואומרת להם שילכו להרים וישארו שם שלשת ימים כדי שלא יותפסו על ידי הרודפים
8. המרגלים עושים כדבריה ואחרי שלשה ימים חוזרים ליהושע ואומרים לו כל דברי רחב

דברי הנביא

י כִּי שָׁמַעְנוּ אֶת אֲשֶׁר-הוֹבִישׁ יְ-הוָה
אֶת-מִי יִם-סוּף מִפְּנֵיכֶם בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרָיִם
וְאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם לְשָׁנֵי מַלְכֵי הָאֲמֹרִי
אֲשֶׁר בָּעֵבֶר הִירְדָן לְסִיחֹן וּלְעוֹג
אֲשֶׁר הִחְרַמְתֶּם destroyed אוֹתָם:
יֵא וְנִשְׁמַע וַיִּמַּס melted לְבָבֵנו
וְלֹא-קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ מִפְּנֵיכֶם
כִּי יְ-הוָה אֶ-לֶהֵיכֶם הוּא אֶ-לֶהֵים
בְּשָׂמִים מִמַּעַל וְעַל-הָאָרֶץ מִתַּחַת:

דברי חז"ל

יא - כי שמענו את אשר הוביש ה': כשישראל עושין רצונו של מקום מתגדל שמו בעולם
שנאמר... כי שמענו את אשר הוביש ה'... וימס לבבנו... כי ה' אלקיכם הוא אלקים, ובזמן שאין
ישראל עושין רצונו של מקום שמו מתחלל בעולם (ילקוט שמעוני תורה פרשת בשלח רמז רמה)

ספר יהושע – פרק ג

סיכום הפרק

1. בני ישראל באים לירדן ואחרי שלשה ימים השוטרים אומרים לעם שילכו אחרי ארון ה' ברחוק אלפיים אמה
2. יהושע אומר לעם להתקדש כי עכשיו יראו ניסי ה' וידעו שה' בתוכם ויוריש מפניהם כל ישבי הארץ
3. על פי ציווי ה', יהושע אומר לכהנים לשאת את הארון ולעמוד בתוך הירדן
4. כשרגלי הכהנים, נושאי הארון, נגעו במי הירדן זרימת flow המים נפסקה
5. הכהנים נשארו בתוך הירדן והעם עברו בחרבה נגד יריחו

דברי הנביא

יג וְהָיָה כְּנוּחַ כַּפּוֹת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים	וַיַּעֲמֵדוּ נֹד אֶחָד:
נֹשְׂאֵי אֲרוֹן יְ-הוָה אָדוֹן כָּל־הָאָרֶץ	יָד וַיְהִי בְּנִסְעַת הָעָם מֵאֶהְלֵיהֶם
בְּמֵי הַיַּרְדֵּן - מִי הַיַּרְדֵּן יַכְרִתוּן	לְעֵבֶר אֶת־הַיַּרְדֵּן
הַמַּיִם הַיַּרְדִּים מִלְמַעְלָה	וְהַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי הָאֲרוֹן הַבְּרִית לִפְנֵי הָעָם:

דברי חז"ל

יג - והיה כנוח כפות רגלי הכהנים נושאי ארון ה': כיצד עברו ישראל את הירדן? בכל יום ארון נוסע אחר שני דגלים והיום נסע תחילה, שנאמר: הנה ארון הברית אדון כל הארץ עובר לפניכם; בכל יום ויום לוי נושאין את הארון והיום נשאוהו כהנים, שנאמר: והיה כנוח כפות רגלי הכהנים נושאי ארון ה'. תניא: רבי יוסי אומר, בשלשה מקומות נשאו כהנים את הארון: כשעברו את הירדן, וכשהסיבו את יריחו, וכשהחזירוהו למקומו (בימי שלמה לבית קדשי הקדשים-רש"י) (מסכת סוטה דף לג:)

ספר יהושע – פרק ד

סיכום הפרק

1. יהושע בחר איש אחד לשבט לקחת שתיים עשרה אבנים מהירדן, וכשיגיעו לגלגל יניחו אותם שם לזכור נס כריתת הירדן
2. יהושע לקח עוד שתיים עשרה אבנים והניח אותם בתוך הירדן, תחת מקום רגלי הכהנים
3. כשעברו כל העם את הירדן, ובראשם ארבעים אלף מבני ראובן, גד וחצי שבט מנשה חמושים למלחמה, צוה יהושע לכהנים לעלות מן הירדן, והמים חזרו לזרום כרגיל
4. העם עלו מן הירדן ב' ניסן, וחנו בגלגל. שם הקים יהושע את שתיים עשרה האבנים שלקחו מן הירדן

דברי הנביא

יז וַיֵּצֵא יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַכֹּהֲנִים לְאמֹר
עֲלוּ מִן־הַיַּרְדֵּן:
יח וַיְהִי בְעֲלוֹת הַכֹּהֲנִים
נִשְׁאַי אַרְוֹן בְּרִית־יְהוָה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן
נִתְקַו separated כַּפּוֹת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים
אֶל הַחֲרֵבָה
וַיֵּשְׁבוּ מִיַּרְדֵּן לְמִקְוָם
וַיֵּלְכוּ כְּתַמּוֹל־שֵׁלֶשׁוֹם
עַל־כָּל־גְּדוֹתָיו banks:

דברי חז"ל

יז - עלו מן הירדן: נמצא ארון ונושאו הכהנים מצד אחד וישראל מצד אחד, נשא ארון את נושאו ועבר (סוטה דף לה.).

ספר יהושע – פרק ה

סיכום הפרק

1. ה' מצוה ליהושע למול את כל אלו שנולדו במדבר, כי לא מלו אותם בדרך
2. במשך ארבעים שנה במדבר מתו כל אלו שיצאו ממצרים ולא שמעו אל דבר ה'
3. למקום שנימולו קראו גלגל
4. בי"ד בניסן עשו קרבן פסח
5. מיום ט"ז בניסן הפסיקו לאכול מן, ואכלו מתבואת ארץ כנען
6. כשהיה יהושע מחוץ ליריחו ראה איש עומד לנגדו וחרב שלופה בידו
7. האיש אמר ליהושע שהוא שר צבא ה', ומצוה ליהושע להוריד נעליו כי הוא עומד על מקום קדוש

דברי הנביא

ט וַיֹּאמֶר י-הוה אֶל-יְהוֹשֻׁעַ	וְלֹא-הָיָה עוֹד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן
הַיּוֹם גְּלוֹתֵי removed אֶת-חֲרַפְתְּ עֲמָוָה embarrassment	וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאֹת אֶרֶץ כְּנָעַן
מִצָּרִים מֵעַלְיֵיכֶם	בְּשָׁנָה הַהִיא:
וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא גִלְגָּל	יָד וַיֹּאמֶר לֹא כִי אֲנִי שֹׁרֵץ-צְבָאִי-הוּא
עַד הַיּוֹם הַזֶּה:	עָתָה בָּאתִי
יָב וַיִּשְׁבֹּת הַמֶּן מִמַּחֲרַת	וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל-פְּנֵי אֶרֶץ וַיִּשְׁתַּחֲו
בְּאֶכְלָם מֵעֵבֹר הָאָרֶץ	וַיֹּאמֶר לוֹ מָה אַדְנִי מְדַבֵּר אֶל-עַבְדּוֹ:

דברי חז"ל

ט - היום גלותי את חרפת מצרים: לפי שראה פרעה באצטגנינות ואמר להם לישראל ראו כי רעה נגד פניכם אמר להם אני רואה באצטגנינות שלי כוכב אחד עולה לקראתכם שמו רעה והוא סימן דם והריגה וכשחטאו ישראל במדבר בעגל אמר משה בתפלתו למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם זהו שאמרנו לכם ראו כי רעה נגד פניכם מיד וינחם ה' על הרעה והפך את הדם לדם מילה שמל אותם יהושע וזהו שנאמר היום גלותי את חרפת מצרים שהיו אומרים דם אנו רואים עליכם: (ילקוט שמעוני תורה פרשת כי-תשא רמז שצב)

יב - ולא־היה עוד לבני ישראל מן: שלשה פרנסים טובים עמדו לישראל, אלו הן: משה, ואהרן, ומרים. ושלוש מתנות טובות ניתנו על ידם, ואלו הן: באר, וענן, ומן. באר - בזכות מרים, עמוד ענן - בזכות אהרן, מן - בזכות משה, מת משה - נסתלקו כולן (תענית דף ט).

יד - **כי אני שר צבא ה' עתה באתי:** אמר לו: אמש ביטלתם תמיד של בין הערבים (במשך המצור על יריחו, ונענש על זה שלילה אינו זמן מלחמה ולא היה צריך לבטל אותם), ועכשיו ביטלתם תלמוד תורה. - על איזה מהן באת? אמר לו: עתה באתי. מיד: (יהושע ח') וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק. ואמר רבי יוחנן: מלמד שהלך בעומקה של הלכה...אמר רבי שמואל בר איניא משמיה דרב: גדול תלמוד תורה יותר מהקרבת תמידין, דאמר ליה: עתה באתי (תלמוד בבלי מסכת עירובין דף סג עמוד ב)

ספר יהושע – פרק ו

סיכום הפרק

1. העיר יריחו מסוגרת מפני בני ישראל, וה' אמר ליהושע שכל העם, ושבעה כהנים, נושאים שבעה שופרות לפני הארון, יקיפו את העיר פעם אחת במשך ששה ימים, ושבע פעמים ביום השביעי
2. בכל יום שהקיפו את יריחו תקעו הכהנים, רק ביום השביעי אחרי שתקעו הכהנים הריעו כל העם וחומות יריחו נפלו
3. בני ישראל לכדו את העיר ושרפו אותה וכל אשר בה, רק כלי הכסף, הזהב, הנחושת והברזל נתנו באוצר בית ה'
4. יהושע מזהיר את העם לא לקחת מחרם העיר כי הכל יהיה קודש לה'
5. יהושע אומר לשני המרגלים להוציא את רחב וכל אשר לה ומשפחתה הנמצאים בביתה, ונותנים לה להישאר עם בני ישראל כי החביאה את המרגלים
6. יהושע מקלל כל מי שיבנה מחדש את יריחו, שכל בניו ימותו במשך הבניה

דברי הנביא

כִּי הִחַבְּאַתָּהּ hid אֶת־הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שְׁלָחֵנוּ:
יֵט וְכָל כֶּסֶף וְזָהָב וְכָלִי נְחֹשֶׁת וּבְרָזָל
קִדְּשׁ הוּא לִי־הוּהוּ
אוֹצָר י־הוּהוּ יָבֹוא:

יִזְוֶהֶנָּה הָעִיר חֲרָם consecrated
הִיא וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ לִי־הוּהוּ
רַק רְחַב הָאִנָּה תִּחְיֶה
הִיא וְכָל־אֲשֶׁר אֶתָּה בְּבַיִת

דברי חז"ל

יז - **וכל אשר בה לה'**: ולפי שהיה יום שבת אותו יום שכבשו את יריחו לכך החרים את יריחו קדש לה'... א"ר יהושע השבת כולה קדש וכל מה שנכבש בשבת יהיה קדש לה'
אמר ר' יודא הלוי בר שלום לימד לישראל מה שאמר הקב"ה (במדבר טו) ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה, אמר יהושע הואיל וכבשנו אותה תחלה נקדיש את כל שללה לגבוה (במדבר רבה פרשה יד ד"ה א ביום השביעי)

ספר יהושע – פרק ז

סיכום הפרק

1. עכן לוקח מחרם יריחו וה' כועס על בני ישראל
2. יהושע שולח אל העי לרגל אותה וחוזרים ואומרים שאין בה הרבה אנשים וצריכים לשלוח רק אלפים או שלשת אלפים איש נגדה
3. שלשת אלפים איש יוצאים נגד העי ונסים מפני אנשי העי ושלשים ושהה איש נהרגים
4. יהושע וזקני ישראל מתאבלים ומפחדים שישמעו שאר העמים ויעלו נגד ישראל
5. ה' אומר ליהושע שלקחו מחרם יריחו ולא יצליחו במלחמה עד שיסירו החרם מתוכם
6. למחרת מפילים גורלות לברר מי לקח מהחרם והגורל נופל על עכן
7. עכן מודה שלקח מהחרם. לוקחים כל מה שגנב ומביאים אותו ליהושע
8. יהושע לוקח את עכן ואת כל רכושו ומביאים את הכל אל עמק עכור
9. סוקלים את עכן ואת בהמתו ושורפים את כל רכושו לפני בניו וכל ישראל
10. מקימים גל אבנים גדול עליו ומשיבים בזה את כעס ה'

דברי הנביא

יט וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל-עֶכָן	וְכִזְאֵת וְכִזְאֵת עָשִׂיתִי:
בְּנֵי שִׁים-נָא כְבוֹד לִי-הוּא אֶ-לֵהִי יִשְׂרָאֵל	כֹּה וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ מָה עֲכָרְתֶּנּוּ
וְתָן-לוֹ תוֹדָה וְהִגַּדְנָא לִי מָה עָשִׂיתָ	caused us trouble
אֶל-תִּכְחַד hold back מִמֶּנִּי:	יַעֲכֹרֶךְ י-הוּא בַיּוֹם הַזֶּה
כ וַיַּעַן עֶכָן אֶת-יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר	וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ כָּל-יִשְׂרָאֵל אֶבֶן
אֲמֵנָה אֲנֹכִי חָטָאתִי לִי-הוּא אֶ-לֵהִי יִשְׂרָאֵל	וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם בָּאֵשׁ וַיִּסְקְלוּ אֹתָם בְּאֲבָנִים:

דברי חז"ל

יט בני שים נא כבוד לה' א-להי ישראל ותן לו תודה: כל המתודה יש לו חלק לעולם הבא, שכן מצינו בעכן, שאמר לו יהושע בני שים נא כבוד לה' א-להי ישראל ותן לו תודה, ומנין שכיפר לו וידויו? שנאמר ויאמר יהושע מה עכרתנו יעכרך ה' ביום הזה, ביום הזה אתה עכור, ואי אתה עכור לעולם הבא.

תנו רבנן: נא - אין נא אלא לשון בקשה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא ליהושע חטא ישראל, אמר לפניו: רבונו של עולם, מי חטא? אמר ליה: וכי דילטור (מספר לשון הרע) אני? לך הפל גורלות,

הלך והפיל גורלות (סנהדרין דף מג:)

ספר יהושע – פרק ה

סיכום הפרק

1. ה' אומר ליהושע ללכת למלחמה נגד העי ויצליח
2. כמו שצוהו ה', יהושע לוקח שלשים אלף גבורים ובלילה שם אותם מאחורי העיר. שם גם עוד חמשת אלפים חילים מאחורי העיר ושאר העם תקפו את העיר. כשיצאו אנשי העי לקראתם נסו בני ישראל מפניהם. אנשי העי רדפו אחריהם ועזבו את העיר בלי הגנה. הגבורים שמאחורי העיר נכנסו לעיר ושרפו אותה
3. אנשי העי ראו שנשרפה העיר ונחלשת דעתם ולא נשאר בהם כח להלחם
4. יהושע והעם תוקפים אותם מצד אחד ואלו ששרפו את העיר יוצאים ותוקפים מצד שני
5. הורגים את כל אנשי העי, שנים עשרה אלף איש, כל שללה לקחו להם כדבר ה' ותולים את מלך העי על העץ עד הערב
6. בונים מזבח בהר עיבל כמו שמצווה בתורה ועולים עליו עולות ושלמים
7. כותבים את משנה התורה על האבנים
8. כל העם עומדים לברכה מול הארון והכהנים, חציו מול הר גריזים וחציו מול הר עיבל
9. יהושע קורא את כל דברי התורה, הברכות והקללות, כמו שכתוב בתורה, וכל העם עונים אמן

דברי הנביא

לֹא יָבִינָה יְהוֹשֻׁעַ מִזְבֵּחַ	אֲשֶׁר לֹא־הִנִּיף עֲלֵיהֶן בְּרֹזֶל
לִי־הוּא אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר עֵיבָל:	וַיַּעֲלוּ עָלָיו עֹלוֹת לִי־הוּא וַיִּזְבְּחוּ שְׁלָמִים:
לֹא כָאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה	לֵב וַיִּכְתֹּב־שָׁם עַל־הָאֲבָנִים
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכָתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה	אֶת מִשְׁנֵה תּוֹרַת מֹשֶׁה
מִזְבַּח אֲבָנִים שְׁלָמוֹת	אֲשֶׁר כָּתַב לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

דברי חז"ל

לא - אבנים שלמות: שהמזבח נברא להאריך ימיו של אדם והברזל מקצר ימיו של אדם, אין בדין שיניף המקצר על המאריך, ועוד שהמזבח מטיל שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, והרי דברים קל וחומר ומה אבנים שאינם רואות ואינם שומעות ולא מדברות על ידי שמטילות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים אמרה תורה לא תניף עליהם ברזל, המטיל שלום בין אדם לחברו, בין איש לאשתו, בין משפחה למשפחה, בין עיר לעיר, בין אומה לאומה, על אחת כמה

וכמה שלא תבואהו פורענות: (ילקוט שמעוני יהושע רמז יח)

ספר יהושע – פרק ט

סיכום הפרק

1. כל מלכי עבר הירדן נאספים למלחמה נגד יהושע
2. ישבי גבעון, באים אל יהושע, כאילו באו ממקום רחוק, ומבקשים לכרות ברית עם בני"י
3. יהושע כורת איתם ברית שלום ונשיאי העדה נשבעים להם בשם ה'
4. אחרי שלשה ימים מתברר ששקרו הגבעונים אבל בני"י לא הפירו הברית שעליה נשבעו
5. יהושע מקלל את הגבעונים ועושה אותם לחטבי עצים ושואבי מים

דברי הנביא

יֵט וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַנְּשִׂאִים אֶל־כָּל־הָעֵדָה
אֲנַחְנוּ נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם בִּיְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
וְעַתָּה לֹא נוּכַל לַנְּגֹעַ בָּהֶם:

יח וְלֹא הַכּוּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כִּי־נִשְׁבַּעוּ לָהֶם נְשִׂאֵי הָעֵדָה
בִּי־הוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּלְנוּ כָּל־הָעֵדָה עַל־הַנְּשִׂאִים:

דברי חז"ל

יה - ולא הכום: רבי יהודה אומר: כל נדר שידעו בו רבים לא יחזיר, ושלא ידעו בו רבים יחזיר.
אמר רבי יהושע בן לוי: מ"ט דר' יהודה? דכתיב: ולא הכום בני ישראל כי נשבעו להם נשיאי
העדה. ורבנן? התם מי חלה שבועה עילויהו כלל? כיון דאמרו להו מארץ רחוקה באנו ולא באו,
לא חיילה שבועה עילויהו כלל! והאי דלא קטלינהו? משום קדושת השם (גיטין דף מו.).

ספר יהושע – פרק י

סיכום הפרק

1. אדני-צדק מלך ירושלים אסף את חמשת מלכי האמרי להלחם נגד גבעון על שהשלימו עם ישראל
2. אנשי גבעון שולחים אל יהושע לעזרה, והוא וכל גבורי החיל עולים מן הגלגל כל הלילה למלחמה
3. כדבר ה', מכים את האמרי ונסים דרך מבוא חורון ושם ה' משליך עליהם אבני ברד
4. חמשת מלכי האמרי נחבאו במערה, ויהושע אומר לגלגל אבנים גדולות אל פי המערה ולשמרה
5. בני ישראל רודפים אחרי האויבים הנשארים ומכים אותם וחוזרים אל מקדה בשלום
6. מוציאים את חמשת המלכים מהמערה, ויהושע אומר אל קציניו לשים רגליהם על צוארי המלכים ולא לפחד מהם כי ככה יעשה ה' לכל מי שנלחם נגד ישראל
7. יהושע הורג את המלכים, תולה אותם על חמשה עצים, ולעת ערב מורידים אותם וזורקים אותם אל המערה שבה נחבאו
8. יהושע עולה נגד מקדה, נגד לבנה, נגד לכיש (ונגד גזר שבא לעזור ללכיש), נגד עגלון, נגד חברון, ונגד דבירה, ומכה את כולם, את מלכיה ואת כל הנפש אשר בהן. וכן מכה ישבי ההר, הנגב, השפלה והאשדות, מקדש ברנע ועד עזה, את כל ארץ גשן ועד גבעון.

דברי הנביא

יב אַז יְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ לִי-הוּוֹה	יג וַיִּדְּם הַשָּׁמֶשׁ וַיִּרְחַח עֵמֶד
בַּיּוֹם תִּתַּת י-הוּוֹה אֶת-הָאֲמֹרִי לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	עד-יִקַּם take revenge גוֹי אֵיבֹו
וַיֹּאמֶר לְעֵינַי יִשְׂרָאֵל	הֲלֹא-הִיא כְּתוּבָה עַל-סֵפֶר הַיָּשָׁר
שָׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם	וַיַּעֲמֵד הַשָּׁמֶשׁ בַּחֲצֵי הַשָּׁמַיִם
וַיִּרְחַח בְּעֵמֶק אֵילֹון:	וְלֹא-אָץ לְבוֹא כְּיוֹם תְּמִימִים:

דברי חז"ל

ו וישלחו אנשי גבעון אל-יהושע...עלה אלינו מהרה והושיעה לנו: באותה שעה אמר יהושע: וכי בשביל הגרים הללו אנו מטריחין על הציבור? אמר לו הקב"ה: יהושע אם תרחיק את הרחוקים סופך להרחיק את הקרובים! (במדבר רבה ח-ד)

יב שמש בגבעון דום: שבא יהושע ועשה מלחמה של ישראל, והגיע ערב שבת, וראה בצרתם של ישראל שלא יחללו את השבת, מה עשה? פשט את ידיו לאור השמש ולאור הירח והזכיר להם את השם, ועמד כל אחד ואחד במקומו שלשים ושש שעות עד מוצאי שבת (פרקי דר"א)

ספר יהושע – פרק יא

סיכום הפרק

1. יבין מלך חצור שומע על נצחון ישראל, ואסף מלכי הכנעני, האמרי, החיתי, הפריזי והיבוסים.
2. יוצאים הם וכל מחניהם, עם רב כחול וסוס ורכב רב מאוד, למלחמה אל מי מרום נגד ישראל.
3. יהושע ובנ"י נופלים עליהם פתאום ומכים את כולם, עקרו סוסיהם ושרפו מרכבותיהם כדבר ה'.
4. יהושע לכד חצור, שהיתה ראש כל הממלכות האלה, ושרף אותה.
5. במשך ימים רבים יהושע לכד את כל ערי הממלכות האלה, לקח את כל שללן והרג כל איש כדבר ה'.
6. ה' חיזק את לב ממלכות הארץ כדי שילחמו בישראל ויושמדו would be destroyed על ידי יהושע.
7. באותו זמן החרים יהושע את הענקים ועריהם, רק באזור עזה נשארו.
8. יהושע נותן את כל מה שכבש נחלה לישראל להתחלק לשבטים, והארץ שקטה ממלחמה.

דברי הנביא

יח ימים רבים עשה יהושע
את כל המלכים האלה מלחמה:
יט לא היתה עיר אשר השלימה made peace
אל בני ישראל בלתי except for החוי ישבי
גבעון את הכל לקחו במלחמה:

כ כי מאת י-הוה היתה לחזק את לבם
לקראת המלחמה את ישראל
למען החרימם לבלתי היות להם תחנה
כי למען השמידם באשר צוה י-הוה את משה:

דברי חז"ל

יח ימים רבים עשה יהושע את כל המלכים האלה מלחמה: אמרו רבותינו כתיב ביהושע (פרק א)
כאשר הייתי עם משה אהיה עמך, והיה צריך יהושע לחיות מאה ועשרים שנה כמשה רבינו
ולמה נתקצרו שנותיו י' שנים? בשעה שאמר הקב"ה למשה נקום נקמת בני ישראל מאת
המדינים אחר תאסף אל עמך ואף על פי שנתבשר בשורות מוות לא איחר הדבר אלא נזדרז
וישלח אותם משה. אבל יהושע כיון שבא להלחם עם ל"א מלכים אמר אם אני הורגם מיד, מיד
אני מת כשם שעשה משה רבינו. מה עשה? התחיל מעכב במלחמתם שנא' ימים רבים עשה
יהושע את כל המלכים האלה מלחמה אמר לו הקב"ה וכך עשית! הריני מקצר שנותיך י' שנים
אמר שלמה (משלי יט) רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום. (במדבר רבה פרשה כב)

ספר יהושע פרקים יג-יד

סיכום הפרק

1. ה' אומר ליהושע לעת זקנתו, שחלקי הארץ שעדיין לא כבשו ה' יכבוש להם, רק שיחלקו על ידי גורל את הארץ לתשעת השבטים וחצי שבט מנשה.
2. שבט ראובן ושבט גד וחצי שבט מנשה כבר קבלו חלקם בעבר הירדן על ידי משה.
3. רק שבט לוי לא קיבל נחלה כי ה' והקרבנות הוא נחלתם, הלויים קבלו רק ערים לשבת בהם ומגרשי הערים האלו למקנם ולקנינם
4. שבט יוסף קיבל שתי נחלות למנשה ולאפרים
5. יהושע נותן לכלב בן יפונה את העיר חברון כמו שהבטיח לו משה בשכר שקיים דבר ה' במעשה המרגלים

דברי הנביא

יְדַעְתְּכֶם הַיְתֵה חֶבְרוֹן לְכָל־בֶּן־יִפְנֶה הַקְּנִזִּי
לְנַחֲלָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה
יַעַן אֲשֶׁר מָלֵא
אֲחֵרֵי י-הוה א-להי יִשְׂרָאֵל:
טו וְשֵׁם חֶבְרוֹן לְפָנִים קְרִית אַרְבַּע
הָאָדָם הַגָּדוֹל בְּעֵנְקִים הוּא
וְהָאָרֶץ שְׂקֵטָה מִמְּלַחְמָה:

דברי חז"ל

טו - קרית ארבע: ולמה קורא אותה קרית ארבע? שדרו בה ארבעה צדיקים ענר אשכול וממרא ואברהם.... ושנקברו בה ארבע אמהות חוה שרה רבקה ולאה ועל שם בעליה שהן ארבע, ענק ושלושת בניו (ילקוט שמעוני תורה פרשת חיי-שרה רמז קב)

טו - האדם הגדול בענקים: זה אברהם, למה קורא אותו גדול? שהיה ראוי להבראות קודם לאדם הראשון, אלא אמר הקב"ה שמא יקלקל ואין מי שיבא לתקן תחתיו, אלא הרי אני בורא את האדם תחלה שאם יקלקל יבא אברהם ויתקן תחתיו (בראשית רבה פרשה יד ד"ה ו את האדם)

טו - והארץ שקטה ממלחמה: האדם הגדול בענקים, והארץ שקטה, מה ענין זה לזה? מלמד שלא שקטה המלחמה מן הכנעניים, אלא בזכות אברהם שנהגו בו כבוד, ואמרו לו נשיא א-להים אתה בתוכנו (ילקוט שמעוני יהושע רמז כג)

ספר יהושע פרק טו

סיכום הפרק

1. כלב מוריש מחברון את שלשה ילידי הענק, ששי, אחימן ותלמי.
2. כלב מבטיח לכל מי שיכבוש את קרית ספר שיתן לו את עכסה ביתו לאישה.
3. עתניאל בן קנז כובש את קרית ספר ונותנים לו את עכסה לאשה. היא שואלת ומקבלת מאת אביה מעיונות מים לשדות שנתן לה.
4. בני יהודה לא הצליחו להוריש את היבوسی מירושלים

דברי הנביא

יז וילכדה עתניאל בן קנז אחי כלב
ויתן לו את עכסה בתו לאשה:

טז ויאמר כלב אשר יכה
את קרית ספר וילכדה
ונתתי לו את עכסה בתי לאשה:

דברי חז"ל

יז - וילכדה עתניאל בן קנז: אלף ושבע מאות קלין וחמורין, וגזירות שוות, ודקדוקי סופרים
נשתכחו בימי אבלו של משה. אמר רבי אבהו: אף על פי כן החזירן עתניאל בן קנז מתוך
פלפולו, שנאמר וילכדה עתניאל בן קנז אחי כלב תמורה דף טז.

יז - עתניאל בן קנז: וזרח השמש ובא השמש, א"ר אבא בר כהנא וכי אין אנו יודעין שזרח
השמש ובא השמש? אלא עד שלא ישקיע הקב"ה שמשו של צדיק הוא מזריח שמשו של צדיק
חבירו... עד שלא השקיע שמשו של משה הזריח שמשו של יהושע שנאמר (במדבר כז) ויאמר ה'
אל משה קח לך את יהושע בן נון, עד שלא שקעה שמשו של יהושע זרחה שמשו של עתניאל בן
קנז שנאמר וילכדה עתניאל בן קנז בראשית רבה פרשה נח

ספר יהושע פרק יז

סיכום הפרק

1. יהושע מחלק נחלה לבני מנשה בכור יוסף.
2. בנות צלפחד, משבט מנשה, מבקשים מיהושע שיתן להן נחלה בתוך נחלת אביהם שמת בלי בנים, כמו שהבטיח להם משה על פי ה'.
3. בני יוסף מתלוננים על חלקם, כי הם היו רבים וקבלו רק חלק כשאר השבטים.
4. יהושע אומר להם לכבוש יערות מהפריזי ומרהרפאים, לכרות העצים ולבנות שם ערים.
5. בני יוסף טוענים שאי אפשר להלחם נגד עמים אלו, ויהושע משיב להם שבהיותם רבים וחזקים יוכלו לכבוש אותם.

דברי הנביא

ד ותקרבנה לפני אלעזר הכהן ולפני יהושע בן-נון ולפני הנשיאים לאמר י-הוה צוה את-משה לתת-לנו נחלה בתוך אחינו ויתן להם אל-פי י-הוה נחלה בתוך אחי אביהן:
ה ויפלו חבלי-מנשה עשרה לבד מארץ הגלעד והבשן אשר מעבר לירדן:

דברי חז"ל

ה - ויפלו חבלי מנשה עשרה: ששה לששה בתי אבות המנויים למעלה, וארבע לבנות צלפחד. לא שתהא כל אחת בית אב לעצמה, אלא שנטלו ארבעה חלקים: (1) חלק של אביהם שהיה מיוצאי מצרים ולפי מנין היוצאים ממצרים נתחלקה הארץ, (2&3) וחלקו עם אחיו בנכסי חפר אביו שהי' גם הוא מיוצאי מצרים ושהיה בכור ונטל שני חלקים, (4) ועוד היה להם חלק אחי אביהם שמת במדבר בלא בנים ונטלו נחלה בחלקו כך אמרו רבותינו במסכת בבא בתרא (ק"ח.), ולא הוזקק הכתוב להשמיענו מנין חלקי הבנות אלא ללמד שנטלו חלק בכורה ולהודיע שא"י חלק ירושה להם מוחזקת מאבותיהם שאילולי כן אין הבכור נוטל בראוי כבמוחזק: רש"י

דברי הנביא

יד ויִדְבְּרוּ בְּנֵי יוֹסֵף אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר
מִדּוּעַ נִתְּתָה לִי נַחֲלָה
גֹרֶל אֶחָד וְחֶבֶל אֶחָד
וְאֲנִי עִם־רֵב עַד אֲשֶׁר־עַד־כֹּה בְּרַכְנִי י-הוּהוּ:
טו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אִם־עֲרַב אֶתָּה
עֲלֵה לְךָ הַיַּעֲרָה וּבִרְאֵתָ (cut) לְךָ שָׁם
בְּאֶרֶץ הַפְּרָזִי וְהִרְפָּאִים
כִּי־אָץ (confined) לְךָ הַר־אֶפְרָיִם:

דברי חז"ל

טו - ויאמר אליהם יהושע אם עם רב אתה עלה לך היערה: אמר להו: לכו והחבאו עצמכם ביערים שלא תשלוט בכם עין רע, אמרו ליה: אנן מזרעא דיוסף דלא שלטא ביה עינא בישא; דכתיב: (בראשית מ"ט) בן פורת יוסף בן פורת עלי עין, ואמר רבי אבהו: אל תקרי עלי עין אלא עולי עין. ר' יוסי ברבי חנינא אמר, מהכא: (בראשית מ"ח) וידגו לרוב בקרב הארץ, מה דגים שבים - מים מכסים עליהם ואין העין שולטת בהם, אף זרעו של יוסף אין העין שולטת בהם בבא בתרא קיח.

ספר יהושע פרק יח

סיכום הפרק

1. לאחר שחילק את נחלת ראובן, גד, מנשה, אפרים ויהודה, והעמידו את המשכן בשילה, יהושע מבקש משבעה השבטים, שעוד לא כבשו את חלקם, לשלוח שליחים בארץ לחלק את שאר הארץ לשבעה חלקים.
2. יהושע מחלק לשבעת השבטים את חלקם על פי גורל. חלק בנימין נופל בין יהודה ויוסף.

דברי הנביא

י וַיִּשְׁלַח לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ גֹּרֵל בְּשֵׁלָה לִפְנֵי י-הוה
וַיַּחֲלֶק-שָׁם יְהוֹשֻׁעַ אֶת-הָאָרֶץ
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמַחְלָקָתָם:
יָא וַיַּעַל גֹּרֵל מִטָּה בְנֵי-בִנְיָמִן לְמִשְׁפַּחֹתָם
וַיֵּצֵא גְבוּל גֹּרְלָם בֵּין בְּנֵי יְהוּדָה וּבֵין בְּנֵי יוֹסֵף:
כח וַצֵּלַע הָאֵלֶף וְהַיְבוּסִי הִיא יְרוּשָׁלַם
גְּבַעַת קְרִית עָרִים אַרְבַּע-עֶשְׂרֵה וַחֲצָרֶיהֶן זֹאת
נַחֲלַת בְּנֵי-בִנְיָמִן לְמִשְׁפַּחֹתָם:

פרק טו
סג וְאֶת-הַיְבוּסִי יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם לֹא-יָכְלוּ בְנֵי-יְהוּדָה לְהוֹרִישָׁם וַיָּשֶׁב הַיְבוּסִי אֶת-בְּנֵי יְהוּדָה
בְּיְרוּשָׁלַם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

דברי חז"ל

כח - וצלע האלף והיבוסי היא ירושלם: מה היה בחלקו של יהודה הר הבית הלשכות והעזרות ומה היה בחלקו של בנימין אולם והיכל ובית קדשי הקדשים ורצועה היתה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין ובה היה מזבח בנוי ובנימין הצדיק היה מצטער עליה לבלעה בכל יום שנאמר (דברים לג:ב) חופף עליו כל היום לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזכן לגבורה (שהיה הארון נתון בחלקו - רש"י) שנאמר (שם) ובין כתפיו שכן (יומא יב).

ספר יהושע פרק יט

סיכום הפרק

1. שבט שמעון מקבל נחלתו בתוך נחלת בני יהודה
2. בני זבולון, יששכר, אשר, נפתלי ודן מקבלים נחלתם ובוזה גמרו לחלק את הארץ
3. על פי ה', בני ישראל נותנים ליהושע לנחלה את העיר אשר ביקש, תמנת סרח
4. חלוקת הארץ בגורל נעשתה בשילה על ידי אלעזר הכהן ויהושע וראשי האבות

דברי הנביא

נ על-פי ה' - הנה נתנו לו את העיר אשר שאל
את תמנת סרח בהר אפרים
ויבנה את העיר וישב בה:
נא אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן
ויהושע בן-נון וראשי האבות
למטות בני ישראל בגורל בשלה
לפני ה' - הנה פתח אהל מועד
ויכלו מחלק את הארץ:

דברי חז"ל

נא - אלה הנחלות אשר נחלו: דאמר ר' יצחק מנין שהפקר ב"ד היה הפקר... ר' אלעזר אמר מהכא
אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וראשי האבות למטות בני ישראל וכי מה
ענין ראשים אצל אבות אלא לומר לך מה אבות מנחילין בניהם כל מה שירצו אף ראשים
מנחילין את העם כל מה שירצו (יבמות פט:)

ספר יהושע פרק כ

סיכום הפרק

1. ה' אומר ליהושע לדבר אל העם בקשר להקמת ששת ערי המקלט כאשר דבר למשה.
2. לערי המקלט ינוס כל רוצח, ואם מתברר במשפט שהרגו בלי שנאה ובבלי דעת, שם ימצא מקלט מגואל הדם, ושם ישאר עד מות כהן הגדול.
3. מקדישים את קדש בגליל, את שכס בהר אפרים ואת חברון בהר יהודה. כנגדם בעבר הירדן מקדישים את בצר, את ראמות ואת גולן.

דברי הנביא

ו וַיָּשֶׁב בְּעִיר הַהֵיאָה
עַד־עָמְדוֹ לִפְנֵי הָעֵדָה לְמִשְׁפָּט
עַד־מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הָהֵם
אֲזַי יָשׁוּב הַרוֹצֵחַ וּבֹא אֶל־עִירוֹ וְאֶל־בֵּיתוֹ
אֶל־הָעִיר אֲשֶׁר־נָס מִשָּׁם:

ד וְנָס אֶל־אַחַת מִהָעָרִים הָאֵלֶּה
וְעָמַד פְּתַח שַׁעַר הָעִיר
וְדָבַר בְּאָזְנֵי זַקְנֵי הָעִיר הַהִיא אֶת־דְּבָרָיו
וְאָסְפוּ אֹתוֹ הָעִירָה אֵלָיֶהָ
וְנִתְּנוּ־לוֹ מְקוֹם וַיָּשֶׁב עִמָּם:

דברי חז"ל

ד-ודבר באזני זקני העיר ההיא את־דבריו: א"ר אלעזר עיר שרובה רוצחים אינה קולטת* שנאמר

ודבר באזני זקני העיר ההיא את דבריו ולא שהושוו דבריהן לדבריו - וא"ר אלעזר

עיר שאין בה זקנים אינה קולטת* דבעינן זקני העיר וליכא (מכות דף טו.)

ו-עד־מות הבהן הגדול: מתני': אחד משוח בשמן המשחה ואחד המרובה בבגדים ואחד שעבר

ממשיחותו מחזירין את הרוצח רבי יהודה אומר אף משוח מלחמה מחזיר את הרוצח לפיכך

אימותיהן של כהנים מספקות להן מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו:

גמרא: לפיכך אימותיהן של כהנים וכו': טעמא דלא מצלו (הסיבה שלא מתו הכנים היה בגלל שלא התפללו

הרוצחים שימותו) הא מצלו מייתי (אם הרוצחים היו מתפללים היו הכהנים מתים!!) והכתיב "כצפור לנוד

כדרור לעוף כן קללת חנם לא תבא" - א"ל ההוא סבא מפירקיה דרבא שמיע לי שהיה להן

לבקש רחמים על דורן ולא בקשו...כי הא דההוא גברא דאכליה אריא ברחוק תלתא פרסי

מיניה דר' יהושע בן לוי ולא אישתעי (דבר) אליהו בהדיה תלתא יומי (מכות דף יא.)

*אולי הטעם היא דהרי מטרת עיר המקלט היתה גם כדי לחנכו בערך החיים וילמד להיזהר אפילו ממעשים הנעשים בשוגג

(לפיכך קולטים דווקא ערי הלויים שהם מורי העם) ואם רובם רוצחים או אין זקנים בעיר אז יחסר השפעת החכמים.

ספר יהושע פרק כא

סיכום הפרק

1. על פי בקשת ראשי אבות הלויים, בני ישראל נותנים ללויים מנחלתם את עריהם ומגרשיהם.
2. ארבעים ושמונה ערים ניתנו ללויים מתוך אחוזת בני ישראל, הערים ומגרשיהם.
3. ה' נתן לישראל את כל אשר נשבע לאבותם, ולא עמד אויב בפניהם.

דברי הנביא

לט כל ערי הלויים בתוך אחוזת בני-ישראל
מ תהיינה הערים האלה
ערים ארבעים ושמונה ומגרשיהן:
עיר עיר ומגרשיה סביבתי
כן לכל-הערים האלה:

במדבר פרק לה

ו ואת הערים אשר נתנו ללויים את שש-ערי המקלט אשר נתנו לנס שמה הרצח ועליהם נתנו ארבעים ושתים עיר: ז כל-הערים אשר נתנו ללויים ארבעים ושמונה עיר אתהו ואת-מגרשיהן: ח והערים אשר נתנו מאחוזת בני-ישראל מאת הרב תרבו ומאת המעט תמעטו איש כפי נחלתו אשר ינחלו יתן מעריו ללויים:

דברי חז"ל

למ-ערים ארבעים ושמונה ומגרשיהן: "ועליהם נתנו ארבעים ושתים עיר" אמר אביי הללו (שש הערים) קולטות בין לדעת בין שלא לדעת הללו (ערי הלויים) לדעת קולטות שלא לדעת אינן קולטות (מכות י.)

ספר יהושע פרק כב

סיכום הפרק

1. יהושע קורא לראובני ולגדי ולחצי שבט מנשה ומברך אותם על ששמרו את כל מה שצוה אותם משה ושמעו גם בקולו ולא עזבו את אחיהם בני ישראל.
2. יהושע מאשר להם לחזור לבתיהם בעבר הירדן, רק שיזהרו לשמור היטב את כל מצוות ה'.
3. כשחזרו לעבר הירדן בנו על הירדן מזבח גדול.
4. כששמעו שאר ישראל על בניית המזבח נקהלו בשילה לעלות למלחמה נגדם.
5. פינחס הכהן ועשרה נשיאים, ראשי המטות, הלכו לדבר איתם לשאול מדוע בנו מזבח לע"ז.
6. מזכירים להם שה' מעניש את כל ישראל אפילו אם רק יחידים חוטאים.
7. בני ראובן וגד וחצי שבט מנשה השיבו להם שלא בנו את המזבח כדי לעלות עליו זבחים אלא כדי שיהיה להם לעד שמא יאמרו הדורות הבאים שאין להם חלק בה'.
8. פנחס ושאר ראשי העם מקבלים את תשובתם וחוזרים לארץ כנען.

דברי הנביא

לשוב היום מאחרי י-הוה

טז כה אמרו כל עדת י-הוה

בבנותכם לכם מזבח

מה המעל הזה

למרדכם היום בי-הוה:

אשר מעלתם בא-להי ישראל

דברי חז"ל

מז- למרדכם היום בי-הוה: עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות משהוקם המשכן נאסרו

הבמות באו לגלגל הותרו הבמות באו לשילה נאסרו הבמות באו לנוב וגבעון הותרו הבמות

באו לירושלם נאסרו הבמות ולא היה להם היתר עוד (זבחים קיב:) לפיכך חשבוהו להם לעון

ולמרד בה' (רד"ק)

ספר יהושע פרק כג

סיכום הפרק

1. לעת זקנתו קורא יהושע לכל ישראל ולראשיו ומזהיר אותם לשמור היטב כל דברי ה' הכתובים בתורת משה ואז ה' יגרש מפניהם שאר הגוים שעוד לא הורישום.
2. יהושע מזהיר לעם לא להתבולל assimilate בין הגוים האלה כדי שה' לא יפסיק להלחם להם.
3. יהושע מזכיר לעם לפני מותו את כל הטוב שהבטיח להם ה' וכן קיים כששמרו מצוותיו, ומזהיר שאם יעזבו את ה', יאבדו מהרה מעל הארץ הטובה שנתן להם ה'.

דברי הנביא

לְבַלְתִּי סוֹר מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמֹאל:

וַיַּחְזְקֶתֶם מְאֹד לְשָׁמֵר וְלַעֲשׂוֹת
אֵת כָּל־הַכְּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה

דברי חז"ל

- 1 - ולבלתי סור ממנו ימין ושמאל: והנה קרא ימין ההוספה על דברי תורה וקרא שמאל הגרעון ממנה כי בזה יהיה נוטה מדרכי התורה: (רלב"ג)
- "לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו" (דברים ד:ב), יזהיר שלא יתחכם האדם על המצות לומר אוסיף על מה שצוה השם יתברך ויחשוב כי התוספת הזו תהיה עבודה לשם יתברך, לכך אמר לא תוסיפו, כי התורה שלמה אינה צריכה תוספת ומגרעת, וכל המוסיף בה גורע... אבל מה שתקנו רז"ל והגדרים והסייגים שלהם אין זה נקרא תוספת, כי לא באו אלא לשמור את העיקר, כמו שעושים לכרם גדר סביב כדי שישתמר הכרם (רבינו בחיי)

ספר יהושע פרק כד

סיכום הפרק

1. יהושע אוסף את כל העם לשכם וחוזר על כל מה שעשה ה' לעם ישראל: תולדות האבות, ירידת מצרים ויציאה ממנה, קריעת ים סוף, ההצלה מידי בלעם ובלק, הנצחונות נגד יריחו ושאר האומות, גירוש מלכי האימורי על ידי הצרעה, ורכישת הארץ עם כל מה שבתוכה.
2. יהושע דורש מהעם לעבוד את ה' או לבחור אלוה אחר, העם עונים שלא יעזבו את ה' ויעבדו רק אותו ומעידים שכך מקבלים על עצמם.
3. יהושע כורת ברית עם העם על קבלה זו, וכותב את הכל בספר ה' ששמים במשכן בארון אבן לעדות על קבלתם.
4. יהושע מת בן מאה ועשר שנים ונקבר בנחלתו בתמנת סרח.
5. בני ישראל המשיכו לעבוד את ה' כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים אשר אחריו.
6. קוברים את עצמות יוסף שהעלו ממצרים בשכם ואת אלעזר הכהן בהר אפרים.

דברי הנביא

לב וְאֶת־עֲצֻמוֹת יוֹסֵף
אֲשֶׁר־הֶעֱלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
קָבְרוּ בְשָׂכֶם בְּחֻלְקַת הַשָּׂדֶה
אֲשֶׁר קָנָה יַעֲקֹב
מֵאֵת בְּנֵי־חַמּוֹר אֲבִי־שָׂכֶם בְּמֵאָה קֶשֶׁטָה
וַיְהִי לְבְנֵי־יוֹסֵף לְנַחֲלָה:

דברי חז"ל

לב - עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל: קשו קראי אהדדי כתיב "ויקח משה את עצמות יוסף עמו" וכתוב "ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל" א"ר חמא בר' חנינא כל העושה דבר ולא גמרו ובא אחר וגמרו מעלה עליו הכתוב על שגמרו כאילו עשאו (סוטה יג:)
קברו בשכם: מאי שנא בשכם? אמר ר' חמא בר' חנינא משכם גנבוהו ולשכם נחזיר אבידתו (שם)

בראשית פרק כה ב וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־בְּיָתוֹ וְאֵל כָּל־אֲשֶׁר עִמּוֹ הִסְרוּ אֶת־אֱלֹהֵי הַנֹּכַר אֲשֶׁר בְּתוֹכְכֶם וְהִטְהַרוּ וְהַחֲלִיפוּ שְׂמֹלֹתֵיכֶם: ד וַיָּתְנוּ אֶל־יַעֲקֹב אֶת כָּל־אֱלֹהֵי הַנֹּכַר אֲשֶׁר בְּיָדָם וְאֶת־הַנְּזָמִים אֲשֶׁר בְּאֲזְנֵיהֶם וַיִּטְמְנוּ אֹתָם יַעֲקֹב תַּחַת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עִם־שָׂכֶם:

יהושע פרק כד כג וְעַתָּה הִסִּירוּ אֶת־אֱלֹהֵי הַנֹּכַר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וְהִטּוּ אֶת־לְבַבְכֶם אֵלַי־הוּא אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: כה וַיִּכְרַת יְהוֹשֻׁעַ בְּרִית לָעָם בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּשֶׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט בְּשָׂכֶם: כו וַיִּכְתֹּב יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּסֵפֶר תּוֹרַת אֱלֹהִים וַיִּקְחָם אֲבָן גְּדוֹלָה וַיְקִימָהּ שָׁם תַּחַת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר בְּמַקְדָּשׁ י־הוּא:

ספר יהושע

מזשגים

פרק א

1. ז - רק חזק ואמץ: ארבעה צריכין חזוק ואלו הן: תורה, ומעשים טובים, תפילה ודרך ארץ (אם

אומן הוא - לאומנתו, אם סוחר הוא - לסחורתו, אם איש מלחמה הוא - למלחמתו - רש"י שם). תורה ומעשים טובים

מנין? שנאמר רק חזק ואמץ מאד לשמר ולעשות ככל התורה. חזק - בתורה, ואמץ - במעשים

טובים. (ברכות דף לב:) (וגם עיי' רש"י על פסוק ו ועל פסוק ט. שצריך חיזוק בדרך ארץ לענין היותו מנהיג, וחיזוק בדרך ארץ

למלחמה)

ח - כי אז תצליח: דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים: כל העוסק בתורה

נכסיו מצליחין לו. כתוב בתורה, דכתיב (דברים כט) ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם

אותם למען תשכילו את כל אשר תעשון; שנוי בנביאים, דכתיב לא ימוש ספר התורה הזה

מפיך והגית בו יומם ולילה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכיך ואז

תשכיל; משולש בכתובים, דכתיב (תהלים א) כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה...

וכל אשר יעשה יצליח. (עבודה זרה דף יט:)

פרק ב

יא - כי שמענו את אשר הוביש ה': כשישראל עושין רצונו של מקום מתגדל שמו בעולם

שנאמר... כי שמענו את אשר הוביש ה'... וימס לבבנו... כי ה' אלקיכם הוא אלקים, ובזמן שאין

ישראל עושין רצונו של מקום שמו מתחלל בעולם (ילקוט שמעוני תורה פרשת בשלח רמז רמה)

פרק ג

יג - והיה כנוח כפות רגלי הכהנים נושאי ארון ה': כיצד עברו ישראל את הירדן? בכל יום ארון

נוסע אחר שני דגלים והיום נסע תחילה, שנאמר: הנה ארון הברית אדון כל הארץ עובר

לפניכם; בכל יום ויום לויים נושאים את הארון והיום נשאוהו כהנים, שנאמר: והיה כנוח כפות

רגלי הכהנים נושאי ארון ה'. תניא: רבי יוסי אומר, בשלושה מקומות נשאו כהנים את הארון:

כשעברו את הירדן, וכשהסיבו את יריחו, וכשהחזירוהו למקומו (בימי שלמה לבית קדשי הקדשים-רש"י)

(מסכת סוטה דף לג:)

פרק ד

יז - עלו מן הירדן: נמצא ארון ונושאו הכהנים מצד אחד וישראל מצד אחד, נשא ארון את

נושאו ועבר (סוטה דף לה.)

פרק ה

ט - היום גלותי את חרפת מצרים: לפי שראה פרעה באצטגנינות ואמר להם לישראל ראו כי רעה נגד פניכם אמר להם אני רואה באצטגנינות שלי כוכב אחד עולה לקראתכם שמו רעה והוא סימן דם והריגה וכשחטאו ישראל במדבר בעגל אמר משה בתפלתו למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם זהו שאמרנו לכם ראו כי רעה נגד פניכם מיד וינחם ה' על הרעה והפך את הדם לדם מילה שמל אותם יהושע וזהו שנאמר היום גלותי את חרפת מצרים שהיו אומרים דם אנו רואים עליכם: (ילקוט שמעוני תורה פרשת כי-תשא רמז שצב)

יב - ולא־היה עוד לבני ישראל מן: שלשה פרנסים טובים עמדו לישראל, אלו הן: משה, ואהרן, ומרים. ושלוש מתנות טובות ניתנו על ידם, ואלו הן: באר, וענן, ומן. באר - בזכות מרים, עמוד ענן - בזכות אהרן, מן - בזכות משה, מת משה - נסתלקו כולן (תענית דף ט.)

יז - כי אני שר צבא ה' עתה באתי: אמר לו: אמש ביטלתם תמיד של בין הערבים (במשך המצור על יריחו, ונענש על זה שלילה אינו זמן מלחמה ולא היה צריך לבטל אותם), ועכשיו ביטלתם תלמוד תורה. - על איזה מהן באתי? אמר לו: עתה באתי. מיד: (יהושע ח') וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק. ואמר רבי יוחנן: מלמד שהלך בעומקה של הלכה...אמר רבי שמואל בר איניא משמיה דרב: גדול תלמוד תורה יותר מהקרבת תמידין, דאמר ליה: עתה באתי (תלמוד בבלי מסכת עירובין דף סג עמוד ב)

פרק ז

יז - וכל אשר בה לה: ולפי שהיה יום שבת אותו יום שכבשו את יריחו לכך החרים את יריחו קדש לה... א"ר יהושע השבת כולה קדש וכל מה שנכבש בשבת יהיה קדש לה' אמר ר' יודא הלוי בר שלום לימד לישראל מה שאמר הקב"ה (במדבר טו) ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה, אמר יהושע הואיל וכבשנו אותה תחלה נקדיש את כל שללה לגבוה (במדבר רבה פרשה יד ד"ה א ביום השביעי)

פרק ז

יט- בני שים נא כבוד לה' אלהי ישראל ותן לו תודה: שכל המתודה יש לו חלק לעולם הבא.

שכן מצינו בעכו, שאמר לו יהושע בני שים נא כבוד לה' א-להי ישראל ותן לו תודה, ומנין שכיפר לו וידווי? שנאמר ויאמר יהושע מה עכרתנו יעכרך ה' ביום הזה, ביום הזה אתה עכור, ואי אתה עכור לעולם הבא.

תנו רבנן: נא - אין נא אלא לשון בקשה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא ליהושע חטא ישראל, אמר לפניו: רבונו של עולם, מי חטא? אמר ליה: וכי דילטור (מספר לשון הרע) אני? לך הפל גורלות, הלך והפיל גורלות (סנהדרין דף מג:)

פרק ח

לא - אבנים שלמות: שהמזבח נברא להאריך ימיו של אדם והברזל מקצר ימיו של אדם, אין

בדין שיניף המקצר על המאריך, ועוד שהמזבח מטיל שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, והרי דברים קל וחומר ומה אבנים שאינם רואות ואינם שומעות ולא מדברות על ידי שמטילות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים אמרה תורה לא תניף עליהם ברזל, המטיל שלום בין אדם לחברו, בין איש לאשתו, בין משפחה למשפחה, בין עיר לעיר, בין אומה לאומה, על אחת כמה וכמה שלא תבואהו פורענות: (ילקוט שמעוני יהושע רמז יח)

פרק ט

יח - ולא הכוס: רבי יהודה אומר: כל נדר שידעו בו רבים לא יחזיר, ושלא ידעו בו רבים יחזיר.

אמר רבי יהושע בן לוי: מ"ט דר' יהודה? דכתיב: ולא הכוס בני ישראל כי נשבעו להם נשיאי העדה. ורבנן? התם מי חלה שבועה עילויהו כלל? כיון דאמרו להו מארץ רחוקה באנו ולא באו, לא חיילה שבועה עילויהו כלל! והאי דלא קטלינהו? משום קדושת השם (גיטין דף מו.)

פרק י

ו וישלחו אנשי גבעון אל-יהושע... עלה אלינו מהרה והושיעה לנו: באותה שעה אמר יהושע: וכי בשביל הגרים הללו אנו מטריחין על הציבור? אמר לו הקב"ה: יהושע אם תרחיק את הרחוקים סופך להרחיק את הקרובים! (במדבר רבה ח-ד)

יב שמש בגבעון דום: שבא יהושע ועשה מלחמה של ישראל, והגיע ערב שבת, וראה בצרתם של ישראל שלא יחללו את השבת, מה עשה? פשט את ידיו לאור השמש ולאור הירח והזכיר להם את השם, ועמד כל אחד ואחד במקומו שלשים ושש שעות עד מוצאי שבת (פרקי דר"א)

פרק י"א

יח ימים רבים עשה יהושע את-כל-המלכים האלה מלחמה: אמרו רבותינו כתיב ביהושע (פרק א) כאשר הייתי עם משה אהיה עמך, והיה צריך יהושע לחיות מאה ועשרים שנה כמשה רבינו ולמה נתקצרו שנותיו י' שנים? בשעה שאמר הקב"ה למשה נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך ואף על פי שנתבשר בשורות מוות לא איחר הדבר אלא נזדרז וישלח אותם משה. אבל יהושע כיון שבא להלחם עם ל"א מלכים אמר אם אני הורגם מיד, מיד אני מת כשם שעשה משה רבינו. מה עשה? התחיל מעכב במלחמתם שנא' ימים רבים עשה יהושע את כל המלכים האלה מלחמה אמר לו הקב"ה וכך עשית! הריני מקצר שנותיך י' שנים אמר שלמה (משלי יט) רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום. (במדבר רבה פרשה כב)

פרק י"ג

טו - האדם הגדול בענקים: זה אברהם, למה קורא אותו גדול? שהיה ראוי להבראות קודם לאדם הראשון, אלא אמר הקב"ה שמא יקלקל ואין מי שיבא לתקן תחתיו, אלא הרי אני בורא את האדם תחלה שאם יקלקל יבא אברהם ויתקן תחתיו (בראשית רבה פרשה יד ד"ה ו את האדם)

טו - והארץ שקטה ממלחמה: האדם הגדול בענקים, והארץ שקטה, מה ענין זה לזה? מלמד שלא שקטה המלחמה מן הכנעניים, אלא בזכות אברהם שנהגו בו כבוד, ואמרו לו נשיא א-להים אתה בתוכנו (ילקוט שמעוני יהושע רמז כג)

פרק טז

יז - וילכדה עתניאל בן קנז: אלף ושבע מאות קלין וחמורין, וגזירות שוות, ודקדוקי סופרים נשתכחו בימי אבלו של משה. אמר רבי אבהו: אף על פי כן החזירן עתניאל בן קנז מתוך פלפולו, שנאמר וילכדה עתניאל בן קנז אחי כלב תמורה דף טז.

יז - עתניאל בן קנז: זורח השמש ובא השמש, א"ר אבא בר כהנא וכי אין אנו יודעין שזרח השמש ובא השמש? אלא עד שלא ישקיע הקב"ה שמשו של צדיק הוא מזריח שמשו של צדיק חבירו... עד שלא השקיע שמשו של משה הזריח שמשו של יהושע שנאמר (במדבר כז) ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון, עד שלא שקעה שמשו של יהושע זרחה שמשו של עתניאל בן קנז שנאמר וילכדה עתניאל בן קנז בראשית רבה פרשה נח

פרק יז

ה - ויפלו חבלי מנשה עשרה: ששה לששה בתי אבות המנויים למעלה, וארבע לבנות צלפחד. לא שתהא כל אחת בית אב לעצמה, אלא שנטלו ארבעה חלקים: (1) חלק של אביהם שהיה מיוצאי מצרים ולפי מנין היוצאים ממצרים נתחלקה הארץ, (2&3) וחלקו עם אחיו בנכסי חפר אביו שהי' גם הוא מיוצאי מצרים ושהיה בכור ונטל שני חלקים, (4) ועוד היה להם חלק אחי אביהם שמת במדבר בלא בנים ונטלו נחלה בחלקו כך אמרו רבותינו במסכת בבא בתרא (ק"ח.), ולא הוזקק הכתוב להשמיענו מנין חלקי הבנות אלא ללמד שנטלו חלק בכורה ולהודיע שא"י חלק ירושה להם מוחזקת מאבותיהם שאילולי כן אין הבכור נוטל בראוי כבמוחזק: רש"י

ויאמר אליהם יהושע אם עם רב אתה עלה לך היערה: אמר להו: לכו והחבאו עצמכם ביערים שלא תשלוט בכם עין רע, אמרו ליה: אנן מזרעא דיוסף דלא שלטא ביה עינא בישא; דכתיב: (בראשית מ"ט) בן פורת יוסף בן פורת עלי עין, ואמר רבי אבהו: אל תקרי עלי עין אלא עולי עין. ר' יוסי ברבי חנינא אמר, מהכא: (בראשית מ"ח) וידגו לרוב בקרב הארץ, מה דגים שבים - מים מכסים עליהם ואין העין שולטת בהם, אף זרעו של יוסף אין העין שולטת בהם בבא בתרא ק"ח.

פרק יח

כח וצלע האלף והיבוסי היא ירושלם: מה היה בחלקו של יהודה הר הבית הלשכות והעזרות ומה היה בחלקו של בנימין אולם והיכל ובית קדשי הקדשים ורצועה היתה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין ובה היה מזבח בנוי ובנימין הצדיק היה מצטער עליה לבלעה בכל יום שנאמר (דברים לג"ב) חופף עליו כל היום לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזכן לגבורה (שהיה הארון נתון בחלקו - רש"י) שנאמר (שם) ובין כתפיו שכן (יומא יב).

פרק יט

נא - אלה הנחלת אשר נחלו: דאמר ר' יצחק מנין שהפקר ב"ד היה הפקר... ר' אלעזר אמר מהכא אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וראשי האבות למטות בני ישראל וכי מה ענין ראשים אצל אבות אלא לומר לך מה אבות מנחילין בניהם כל מה שירצו אף ראשים מנחילין את העם כל מה שירצו (יבמות פ"ט):

פרק ב

ד-ודבר באזני זקני העיר-ההיא את-דבריו: א"ר אלעזר עיר שרובה רוצחים אינה קולטת*

שנאמר ודבר באזני זקני העיר ההיא את דבריו ולא שהושוו דבריהן לדבריו - וא"ר אלעזר

עיר שאין בה זקנים אינה קולטת* דבעינן זקני העיר וליכא (מכות דף ט:)

ו-עד-מות הכהן הגדול: מתנלי: אחד משוח בשמן המשחה ואחד המרובה בבגדים ואחד שעבר

ממשיחותו מחזירין את הרוצח רבי יהודה אומר אף משוח מלחמה מחזיר את הרוצח לפיכך

אימותיהן של כהנים מספקות להן מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו:

גמרא: לפיכך אימותיהן של כהנים וכו': טעמא דלא מצלו (הסיבה שלא מתו הכנים היה בגלל שלא התפללו

הרוצחים שימותו) הא מצלו מייתי (אם הרוצחים היו מתפללים היו הכהנים מתים!!) והכתיב "כצפור לנוד

כדרור לעוף כן קללת חנם לא תבא" - א"ל ההוא סבא מפירקיה דרבא שמיע לי שהיה להן

לבקש רחמים על דורן ולא בקשו...כי הא דההוא גברא דאכליה אריא ברחוק תלתא פרסי

מיניה דר' יהושע בן לוי ולא אישתעי (דבר) אליהו בהדיה תלתא יומי (מכות דף יא.)

פרק בא

לט-ערים ארבעים ושמונה ומגרשיהן: "ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר" אמר אביי

הללו (שש הערים) קולטות בין לדעת בין שלא לדעת הללו (ערי הלויים) לדעת קולטות שלא לדעת

אינן קולטות (מכות י.)

פרק בב

טז- למרדכם היום בי-הוה: עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות משהוקם המשכן

נאסרו הבמות באו לגלגל הותרו הבמות באו לשילה נאסרו הבמות באו לנוב וגבעון הותרו

הבמות באו לירושלם נאסרו הבמות ולא היה להם היתר עוד (זבחים קיב:) לפיכך חשבוהו להם

לעון ולמרד בה': (רד"ק)

פרק כג

ו - ולבלתי סור ממנו ימין ושמאל: והנה קרא ימין ההוספה על דברי תורה וקרא שמאל הגרעון ממנה כי בזה יהיה נוטה מדרכי התורה: (רלב"ג)

"לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו" (דברים ד:ב), יזהיר שלא יתחכם האדם על המצות לומר אוסיף על מה שצוה השם יתברך ויחשוב כי התוספת הזו תהיה עבודה לשם יתברך, לכך אמר לא תוסיפו, כי התורה שלמה אינה צריכה תוספת ומגרעת, וכל המוסיף בה גורע... אבל מה שתקנו רז"ל והגדרים והסייגים שלהם אין זה נקרא תוספת, כי לא באו אלא לשמור את העיקר, כמו שעושים לכרם גדר סביב כדי שישתמר הכרם (רבינו בחיי)

פרק כד

לב- עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל: קשו קראי אהדדי כתיב "ויקח משה את עצמות יוסף עמו" וכתוב "ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל" א"ר חמא בר' חנינא כל העושה דבר ולא גמרו ובא אחר וגמרו מעלה עליו הכתוב על שגמרו כאילו עשאו (סוטה יג:)

קברו בשכם: מאי שנא בשכם? אמר ר' חמא בר' חנינא משכם גנבוהו ולשכם נחזיר אבידתו (שם)

ספר יהושע

אנשים ומקומות

פרק א
יהושע בן נון
שוטרי העם
ראובן גד וחצי מנשה

פרק ב
יהושע בן נון
מרגלים
רחב
מלך יריחו

פרק ג
יהושע בן נון
שוטרי העם
כהנים ולויים

פרק ד
יהושע בן נון
שנים עשר אנשים
כהנים נשאי הארון
ראובן גד וחצי מנשה

פרק ה
יהושע בן נון
שר צבא ה'

פרק ו
יהושע בן נון
שבעה כהנים
רחב

פרק ז
עכן בן כרמי
יהושע בן נון

פרק א
הירדן

פרק ב
שיטים
יריחו

פרק ג
הירדן
צרתן עד ים המלח

פרק ד
הירדן
גלגל

פרק ה
גבעת הערלות
גלגל
יריחו

פרק ו
יריחו

פרק ז
עי
עמק עכור

פרק ח

יהושע בן נון

פרק ט

גבעונים

יהושע בן נון

נשיאי העדה

פרק י

אדוני צדק

יהושע בן נון

חמשת מלכי האמורי

פרק יא

יבין מלך חצור

יהושע בן נון

הענקים

פרק יג

יהושע בן נון

שבט ראובן גד וחצי מנשה

שבט לוי

פרק יד

אלעזר הכהן

יהושע בן נון

ראשי אבות המטות

כלב בן יפנה

פרק ח

עי

הר גריזים והר עיבל

פרק ט

גבעון

פרק י

ירושלים

גבעון

בית חורון

עמק אילון

מקדה

פרק יא

מי מרום

חצור

פרק יג

עבר הירדן

פרק יד

חברון

פרק טו
דביר - קרית ספר
ירושלים

פרק יז
גלעד והבשן

פרק יח
שילה

פרק יט
תמנת סרח

פרק כ
ערי מקלט
קדש, שכס, קרית ארבע
בצר, ראמות, גולן

פרק טו
ששי אחימן ותלמי
כלב בן יפנה
עתניאל בן קנז
עכסה
מטה יהודה
יבוסי

פרק טז
מטה אפרים

פרק יז
מטה מנשה
מכיר בן מנשה
בנות צלפחד
יהושע בן נון
בני יוסף

פרק יח
יהושע בן נון
שלשה אנשים לשבט
שבט בנימין

פרק יט
שבט שמעון, זבולון, יששכר, אשר, נפתלי
ודן
יהושע בן נון

פרק כ
יהושע בן נון
מכה נפש בשגגה
גואל הדם

פרק כא
מ"ח ערי הלויים

פרק כב
גלילות הירדן
שילה

פרק כד
שכם
תמנת סרח

פרק כא
ראש אבות הלויים
אלעזר הכהן
יהושע בן נון

פרק כב
יהושע בן נון
ראובן גד וחצי מנשה
פנחס בן אלעזר הכהן
עשרה נשיאים

פרק כג
יהושע בן נון

פרק כד
יהושע בן נון
עצמות יוסף
אלעזר בן אהרן הכהן